Nederlandse School Berlijn

Schoolgids
2026/2027

NTC primair onderwijs
Stichting Nederlandse Taal en Cultuur in Berlijn

1e locatie:
Comenius Schule
Brandenburgische Strasse 5
10713 Berlijn

2e locatie:
Elisabeth-Abegg-Grundschule
Christburger Strasse 14 C
10405 Berlijn

Correspondentieadres:
Stichting NTCB
De Nederlandse School Berlijn
Beilsteiner Str. 119H
12681 Berlin

Website: www.nederlandseschool.de
Emailadres: info@nederlandseschool.de

Inhoudsopgave

	Een woord vooraf	**3**
1	**De Nederlandse school in Berlijn**	**5**
2	**Waar de school voor staat**	**6**
3	**Organisatie van het basisonderwijs**	**7**
4	**Voortgezet onderwijs**	**12**
5	**De zorg voor de kinderen**	**15**
6	**De leraren**	**18**
7	**De ouders**	**19**
8	**Schoolgeld/ouderbijdragen**	**21**
9	**De ontwikkeling van het onderwijs**	**22**
10	**De resultaten van het onderwijs**	**24**
11	**Les- en vakantierooster**	**28**
12	**Contactgegevens**	**29**
	Bijlagen	**30**
	Bijlage 1 Wet op het primair onderwijs artikel 13	30
	Bijlage 2: Pestprotocol	31

Een woord vooraf

Ontmoetingspunt

De Nederlandse School wil voor Nederlandse en Vlaamse kinderen in Berlijn en omstreken een cultureel ontmoetingspunt zijn. Kinderen wordt de mogelijkheid geboden de Nederlandse taal te leren en kennis te maken met de Nederlandse cultuur. Hiertoe verzorgt de Stichting Nederlandse Taal en Cultuur (NTC) in Berlijn het taalonderwijs en organiseert ze culturele activiteiten.

De lessen zijn bedoeld voor kinderen in de leeftijdscategorie van vier tot twaalf jaar met een Nederlandse of Belgische nationaliteit of met een andere EU-nationaliteit mits Nederlandstalig, die tijdelijk of permanent in Berlijn wonen. Sinds het schooljaar 2018/2019 bieden we bovendien voortgezet onderwijs aan.
De Stichting NTC in Berlijn is aangesloten bij de Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland (NOB).
Het onderwijs wordt verzorgd door bevoegde Nederlandstalige leerkrachten.
Uitgangspunt is het onderwijs zo in te richten, dat door ouders gestelde prioriteiten (zoals nadruk op mondeling taalgebruik of extra aandacht voor het creatief schrijven) ingepast kunnen worden in de wekelijkse lessen en de maandelijkse blokuren. Aangezien de groepen relatief klein zijn, kan ieder kind intensieve begeleiding worden geboden.

Op de leszaterdagen worden vanaf groep 4 regelmatig actuele teksten van Nieuwsbegrip.nl behandeld. Met deze teksten wordt het begrijpend lezen op een hedendaagse, aantrekkelijke en actuele wijze aangeboden.
Bovendien kan facultatief extra aandacht worden besteed aan culturele en aardrijkskundige onderwerpen door zelf ontwikkeld lesmateriaal.
De gemeenschappelijke leszaterdagen zijn gewijd aan typisch Nederlandse fenomenen: met beide groepen samen vieren we Kinderboekenweek, Sinterklaas en Koningsdag. Twee jaar geleden hebben we met medewerking van de Nederlandse ambassade in Berlijn ter gelegenheid van de Kinderboekenweek twee schrijvers uit Nederland kunnen uitnodigen: Annemarie Jongbloed en Harmen van Straaten werden door kinderen en ouders enthousiast ontvangen en hebben met hun aanwezigheid en workshops een belangrijke bijdrage aan de leesbevordering op onze school kunnen leveren. Vorig jaar bezochten Ted van Lieshout en Marieke Smithuis onze school, dit jaar maken Gerda Dendooven en Pieter Koolwijk hun opwachting. We verheugen ons dit jaar eveneens op samenwerking met de Vlaamse Vertegenwoordiging van de Belgische ambassade.

Waarom een schoolgids voor ouders?

Deze schoolgids is bedoeld om u als ouder te informeren en een beeld te schetsen van wat de Nederlandse school in Berlijn voor uw kinderen kan betekenen. Aan de schoolgids kunt u concrete verwachtingen ontlenen ten aanzien van hetgeen de school aanbiedt. U kunt de directie en de leerkrachten gedurende het schooljaar aanspreken op de inhoud van de schoolgids. De schoolgids is ook bedoeld om de dialoog tussen u en de school te stimuleren.
De school brengt jaarlijks een schoolgids uit, gericht op het komende schooljaar. De gids is samengesteld door de leerkrachten en het bestuur.

Deze schoolgids wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de afdeling buitenland van de onderwijsinspectie.

Wat staat er in deze schoolgids?

Deze schoolgids beoogt ouders inzicht te geven in:
- hoe onze school aan het onderwijs vormgeeft;
- hoe de zorg voor kinderen in de praktijk wordt omgezet;
- wat ouders en school van elkaar mogen verwachten;

- welke resultaten onze school bereikt.

Verzoek aan ouders om te reageren

Indien u vragen, opmerkingen of suggesties heeft die betrekking hebben op deze schoolgids, verzoeken wij u contact op te nemen met de schoolleiding, Stefani van Velden en Marcel van Hamersveld.

1 De Nederlandse school in Berlijn

1.1 Het bestuur en leerkrachten

Het bestuur wordt gevormd door:

Hendrik Schreuder	voorzitter
Marieke Tjalsma	secretaris en leerlingenadministratie
Roel Wamelink	penningmeester & IT
Nathalie van Herwaarden	personeelszaken, PR & algemeen
Susan Alma	evenementen, ouderparticipatie & algemeen

De leerkrachten op de locaties Berlijn Wilmersdorf (Wdorf) en Prenzlauer Berg (Pberg) zijn:

1. Marjolein van der Meer	leerkracht groep 1 en 2	Wdorf
2. Ilse Meyer-Koks	leerkracht groep 1 en 2	Wdorf
3. Rachel de Joode	leerkracht groep 1 en 2	Pberg
4. Tanya von Barnau-Sythoff	leerkracht groep 1 en 2	Pberg
5. Irina Verwer	leerkracht groep 1 en 2	Pberg
6. Lonneke Bom	leerkracht groep 3a	Pberg
7. Jannemiek de Ruiter	leerkracht groep 3b	Pberg
8. Roos Walsleben	leerkracht groep 3a	Wdorf
9. Kathleen Tschentscher	leerkracht groep 3b	Wdorf
10. Rikki Wathion	leerkracht groep 3b	Pberg
11. Stefani van Velden	leerkracht groep 4	Wdorf
	en groep 4 en 5	Pberg
12. Hanneke Groen	leerkracht groep 5 & 6	Wdorf
13. Marcel van Hamersveld	leerkracht groep 6, 7 & 8	Pberg
	en groep 7 en 8	Wdorf

Schoolleiding:	Marcel van Hamersveld & Stefani van Velden
Schooladministratie:	Marieke Tjalsma

1.2 Locaties van de school

Ook dit schooljaar vinden de lessen in Wilmersdorf plaats in het schoolgebouw van de Comenius Grundschule, Brandenburgische Straße 5, 10713 Berlijn.

In Berlijn Prenzlauer Berg kunnen we gebruik maken van het schoolgebouw van de Elisabeth-Abegg-Grundschule, Christburger Straße 14 C, 10405 Berlijn

1.3 Schoolgrootte

Dit jaar bedraagt de leerlingenpopulatie 159 leerlingen (peildatum 1 oktober 2026), waarvan 146 leerlingen basisonderwijs en 13 leerlingen voortgezet onderwijs volgen. Ten opzichte van vorig jaar is dat aantal heel licht gestegen (152 in vorig schooljaar t.o.v. 159 nu). Doordat we vorig jaar in Prenzlauer Berg twee groepen 3a hadden, stromen er relatief veel leerlingen door naar groep 3b en hebben we daar nu twee groepen.

2 Waar de school voor staat

2.1 Missie, uitgangspunten en prioriteiten

Missie

Ons NTC-onderwijs heeft als eerste doelstelling aan te sluiten bij het basisonderwijs in Nederland. Omdat voor het merendeel van de huidige leerlingen de prioriteit vooral in het herstellen en verdiepen van het contact met de Nederlandse taal en cultuur ligt, bestaat een tweede stroming. Dit verschil wordt aangeduid met Richting 1 en Richting 2 leerlingen. R1-leerlingen zijn leerlingen die aansluiting moeten houden met het onderwijs in Nederland. Bij leerlingen die tweetalig opgroeien (R2) streven wij naar een zo hoog mogelijk taalniveau. Er bestaat nog een derde groep (R3) die Nederlands als vreemde taal leert. Aan deze groep bieden we alleen onderwijs aan in groep 1 en 2. Het taalniveau van deze leerlingen moet na twee jaar voldoende hoog zijn om te kunnen doorstromen naar groep 3A. Zo niet, dan kunnen zij niet op de school blijven.
De reden is dat we niet het personeel noch het benodigde specifieke lesmateriaal hebben om vanaf groep drie onderwijs aan R3-leerlingen aan te bieden.

Uitgangspunten

Onze school kent een aantal uitgangspunten die in hoge mate onze identiteit bepalen:
- eerbiediging van iedere geloofsovertuiging of levensbeschouwing;
- gelijkwaardigheid van alle leerlingen;
- een veilige leeromgeving voor eenieder;
- respect voor (culturele) verschillen: geen discriminatie of uiting van racisme.

Om de aansluiting met Nederland en het Nederlandse onderwijs zo goed mogelijk te laten verlopen, maakt naast de Nederlandse taal ook de Nederlandse cultuur (in de vorm van Nederlandse boeken, spelletjes, liedjes) deel uit van ons onderwijsaanbod.

Prioriteiten

Gezien de leerlingpopulatie geven we hoge prioriteit aan het onderwijs aan kinderen die het Nederlands minder goed beheersen. In de lesblokken op zaterdag besteden we extra aandacht aan Nederlandse cultuur (zie hoofdstuk 10).
Onze school hecht veel waarde aan individuele begeleiding en evaluatie. Om de aansluiting met het onderwijs in Nederland te waarborgen en om de kwaliteit van ons onderwijs te bewaken, worden de leerprestaties regelmatig geëvalueerd (zie hiervoor het overzicht vanaf pagina 20). Gedurende het schooljaar worden meerdere toetsen afgenomen. Naast de methodegebonden toetsen gebruiken we sinds vorig jaar toetsen van het leerlingvolgsysteem van Boom. Naast woordenschat, begrijpend lezen en spelling wordt de technische leesvaardigheid (AVI) getoetst.

2.2 Het pedagogisch klimaat van de school

Op onze school geloven we dat een kind pas tot bloei komt wanneer het zich veilig, gehoord en gewaardeerd voelt. Een veilig pedagogisch klimaat vormt het fundament van ons onderwijs. Wij bieden een omgeving waarin kinderen met plezier leren, zichzelf kunnen zijn en fouten durven maken. Dat is bij de Nederlandse School in Berlijn zeker belangrijk, omdat de Nederlandse taal voor een groot aantal leerlingen de tweede taal is waarmee zij opgroeien.
Een goede samenwerking van de leerkrachten, het bestuur en de ouders heeft een positieve invloed op de sfeer in de les en komt de kinderen ten goede. Het gevoel van saamhorigheid wordt versterkt door de jaarlijkse gezamenlijke viering van een aantal Nederlandse feestdagen, waaronder Sinterklaas en Koningsdag.

Om tot een veilig pedagogisch klimaat in de school te komen, maken wij gebruik van drie pijlers:
• *Relatie*: leerkrachten bouwen aan een vertrouwensband met de leerlingen. We zien elk kind en luisteren naar wat er speelt.
• *Structuur*: duidelijke afspraken en voorspelbaarheid bieden rust. We hanteren schoolbreed dezelfde heldere gedragsregels.
• *Positieve benadering*: we leggen het accent op wat goed gaat. Goed gedrag belonen we en bij lastige situaties zoeken we samen naar een passende oplossing.

2.2.1 Schoolregels

• We behandelen elkaar met respect. Iedereen mag er zijn en zijn/haar eigen mening hebben.
• We gebruiken vriendelijke taal en luisteren naar elkaar.
• We helpen elkaar wanneer dat nodig is.
• We blijven van elkaar en van elkaars spullen af.
• We laten iedereen meedoen.
• We melden het bij de leerkracht of bij iemand anders wanneer er iemand gepest wordt of buitengesloten.

Voor meer informatie verwijzen we naar het als bijlage 2 toegevoegde pestprotocol onderaan van deze schoolgids.

3 De organisatie van het onderwijs

3.1 De organisatie van de school

Schoolorganisatie
De leerlingen op beide NTC-locaties volgen dagonderwijs op verschillende scholen. Het NTC-onderwijs is een aanvulling op het dagonderwijs aan de Duitse of internationale school. Het aantal beschikbare uren en lestijden is beperkt tot de naschoolse tijden. Huiswerk proberen we te vermijden.

Groepering
Onderbouw: de groepen (groep 1-2) waarin ook leerlingen kunnen worden opgenomen met een kleine woordenschat. Mits thuis ondersteund door de (Nederlandstalige) ouder is het mogelijk dat deze leerlingen doorstromen naar groep 3a.
Aanvankelijk lezen: is verdeeld over twee leerjaren. In groep 3a wordt thema 1 tot 6 van de leesmethode Lijn 3 en in groep 3b thema 7 tot 12 behandeld. Leerlingen die eind groep 3a een voldoende hoog niveau (AVI, spelling en woordenschat) halen, kunnen direct door naar groep 4.
Middenbouw: groep 4 en 5. Vanaf groep 4 wordt gewerkt met de taalmethode Taal Actief en een begin gemaakt met begrijpend lezen.
Bovenbouw: groep 6, 7 en 8. Dit zijn meestal combinatiegroepen. Er wordt meer zelfstandigheid verlangd, maar er is ook meer aandacht en tijd voor culturele activiteiten.

Onderbouw, middenbouw en bovenbouw

Elke les dragen we er zorg voor dat de volgende onderdelen aan de orde komen:

Onderbouw:	**Midden- en bovenbouw:**
mondeling taalgebruik	mondeling taalgebruik (kringgesprek)
uitbreiding woordenschat	uitbreiding woordenschat
beweging (bevordering taalgebruik)	schrijven
expressie, muziek, zang en beweging	spelling
voorbereidend lezen	lezen (technisch en begrijpend)

Bij de lesopbouw maken we gebruik van het instructiemodel:

inleiding → instructie → inoefenen → (zelfstandige) verwerking → evaluatie en afsluiting

Groepsgrootte

Het aantal leerlingen in schooljaar 2026/2027:

Wilmersdorf		Prenzlauer Berg	
kleutergroepen	19 leerlingen	kleutergroepen	36 leerlingen
groep 3a en3b	16 leerlingen	groep 3a en 3b	24 leerlingen
middenbouw	16 leerlingen	middenbouw	10 leerlingen
bovenbouw	15 leerlingen	bovenbouw	10 leerlingen
Totaal:	66 leerlingen	Totaal:	80 leerlingen

Voortgezet onderwijs VO 2: 10 leerlingen
VO 3: 3 leerlingen

Kwaliteitsbewaking

Leerlingen krijgen aandacht op het niveau van hun individuele behoefte.
We hanteren verschillende middelen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit op het gebied van de leerlingenzorg verankerd blijft in de dagelijkse praktijk:
- maandelijks worden methodegebonden toetsen afgenomen
- gedurende het jaar worden toetsen van Boom afgenomen om de ontwikkeling van het technisch en begrijpend lezen te volgen en om de resultaten van de woordenschat-ontwikkeling en spelling in kaart te brengen; deze toetsen worden tweemaal per jaar afgenomen. Een overzicht van de af te nemen toetsen vindt u in hoofdstuk 10.3 vanaf pagina 20. Minimaal één keer per jaar vindt er een ouderbijeenkomst plaats, waar de kwaliteitsbewaking van ons onderwijs aan de hand van de toetsresultaten wordt toegelicht. De resultaten van de toetsen worden opgeslagen in het leerlingvolgsysteem Parnassys.

De toetsresultaten worden individueel met de ouders besproken tijdens de 10-minuten gesprekken die plaatsvinden na het uitreiken van de rapporten.

3.2 Activiteiten voor de kinderen

Onderbouw Groep 1 en 2

In groep 1 en 2 besteden we op een speelse manier aandacht aan de taalontwikkeling. Elke les wordt opgebouwd rond een thema. De introductie vindt plaats tijdens de kring, de verwerkingen maken de kinderen daarna zelfstandig of gezamenlijk. Bij de verwerkingen worden verschillende niveaus aangeboden passend bij de ontwikkeling van de kinderen.

We gebruiken een aantal thema's die door de 'Kleuteruniversiteit' worden aangeboden. Hiertoe behoren enkele vaste thema's zoals de seizoenen en de feestdagen. Daarnaast worden thema's als school, reizen of sprookjes behandeld.

De Kleuteruniversiteit biedt veel materiaal aan om de woordenschat te ontwikkelen en het vertellen en het (kritisch) luisteren te bevorderen. Bovendien besteden we aandacht aan beginnende geletterdheid (auditieve oefeningen) en taalbeschouwing om een soepele overgang naar het lees- en schrijfonderwijs in groep 3 te bevorderen.

Basisvaardigheden (lezen, schrijven, en taal)

In groep 3a beginnen we met het aanvankelijk leesonderwijs, waarbij we sinds 2021 gebruikmaken van de lesmethode *Lijn 3*. Deze methode bevat twaalf thema's. De eerste helft daarvan wordt in groep 3a behandeld, de tweede helft in groep 3b. De methode Lijn 3 heeft attractieve werk- en spellingboeken, bevat zeer gedifferentieerd materiaal, heeft per thema twee spellen om het geleerde op een speelse manier in te oefenen plus vele oefeningen voor het digibord. De methode heeft standaard twee niveaus om de snellere leerlingen op een iets hoger niveau te laten werken.

Het grootste deel van het aanvankelijk lezen vindt plaats in het dagonderwijs. Wij concentreren ons op de typisch Nederlandse fonemen en grafemen (dubbelklanken als eu, oe en ui). In groep 3b wordt intensief aandacht besteed aan ingewikkelde en voor R2 leerlingen ongebruikelijke lettercombinaties. Woorden met opeenvolgende medeklinkers, dubbele klinkers, de sch enz.
Vanaf eind groep 3a worden de Boom-toetsen technisch lezen afgenomen en vanaf eind groep 3b ook voor spelling.

Activiteiten in midden- en bovenbouw

In groep 4 tot en met 8 werken we met versie 4 van de methode *Taal actief*. Van deze methode gebruiken we ook de spellinglijn en de woordenschatlijn.

Vanaf groep 4 gebruikten we tot nu toe voor alle groepen de Cito-toetsen voor spelling, begrijpend lezen, woordenschat en AVI. Afgelopen schooljaar zijn we overgestapt op de toetsen van Boom/LVS (zie hoofdstuk 10). De resultaten van deze toetsen worden opgeslagen in het digitale leerling onderwijs volgsysteem van Parnassys. Hierdoor is het veel eenvoudiger om groeps- en individuele overzichten van de leerresultaten samen te stellen.

Voor leerlingen die extra aandacht nodig hebben wordt een handelingsplan opgesteld. Daartoe behoort ook het gebruik maken van een alternatieve leerlijn op het gebied van spelling en zinsontleding in groepen 7 en 8 (zie bijlage 2). Deze kinderen krijgen een meer individueel programma. Zij werken onder andere met speciaal voor R2-leerlingen ontwikkeld materiaal.

Nederlandse cultuur
De lessen "Nederlandse cultuur" beogen de band met de Nederlandse cultuur te versterken. We besteden voornamelijk aandacht aan speciale festiviteiten, feestdagen, gebruiken en gewoontes, maar ook aan Nederlandse liedjes en spelletjes, kortom Nederlands Cultureel Erfgoed.
Voor alle groepen wordt een cyclus van feestdagen doorlopen, waarbij in ieder geval aandacht besteed wordt aan Koningsdag en Sinterklaas. Ook worden typisch Nederlandse evenementen belicht, zoals de Elfstedentocht, de Kinderboekenweek, Prinsjesdag of gebeurtenissen rond de Koninklijke familie. Deze thema's komen vooral op de zaterdagse bijeenkomsten aan bod.
De leszaterdagen worden deels gebruikt om lessen uit "Nederland in Zicht" te behandelen: aardrijkskunde en geschiedenis der Lage Landen.

Algemene aandachtspunten dit schooljaar:

– Consolidering en coördinatie van behandelde thema's voor groep 1 en 2.
- Voortzetting van het vorig jaar gestarte project evaluatie spellingproblemen. Vergelijking methodisch aangeboden spellingsproblemen versus Boom-toetsen.
– Invoeren van toetsresultaten leerlingvolgsysteem Parnassys per groep met het oog op betere vergelijkbare resultaten.
– Analyse en toepassen NTC- Leerlijn. De NTC-Leerlijn is speciaal voor het NTC ontwikkeld en geeft per domein en per leerfase voor zowel het taal- als cultuuronderwijs een duidelijk en methode-onafhankelijk overzicht van de leerdoelen.
– Kwaliteitsbewaking beoogde en bereikte leerdoelen. De nadruk komt dit jaar te liggen op het verbeteren van de spellingvaardigheden van de leerlingen.
– Stimulering team: project "Leren van en aan elkaar" d.m.v. lesobservaties van collega's.

<u>Analyse van de leerontwikkeling van de kinderen en welke instrumenten we hiervoor gebruiken:</u>

- Iedere leerkracht houdt een logboek bij van opvallendheden. Deze opvallendheden en belangrijke gesprekken met ouders worden in een 'notitie' in Parnassys gezet.
- Naar aanleiding van de methode-toetsen trekken we conclusies over de ontwikkeling van elk kind. Deze toetsen worden aan het eind van een thema afgenomen. Eventueel kan aan het begin van een thema getoetst worden, bijvoorbeeld bij sterke kinderen of bij kinderen die door omstandigheden een deel

van de les missen. Zo krijgen deze leerlingen een leerprogramma dat is toegespitst op ontbrekende leerstof.

Analyse toetsen/gegevens van kinderen:

Eenmaal jaarlijks, na de winterrapporten, houden we een teamvergadering waarin we de leerlingen bespreken qua niveau en prestatie. In gesprek met elkaar wordt het niveau van het kind vastgesteld en besloten of hier een actieplan nodig is. Zowel kinderen die onder als boven het gemiddelde scoren hebben een actieplan nodig. Bij het gesprek bekijken we de logboekgegevens, de toetsuitslagen van de afgenomen methode- en Boom-toetsen, gespreksverslagen met ouders en de evaluaties van handelingsplannen.

Afspraken rondom zelfstandig werken:

We hanteren in iedere klas het stappenplan zelfstandig werken:
1. Kan ik het zelf oplossen?
2. Ik vraag hulp aan een ander kind.
3. Ik vraag hulp aan de leerkracht, wanneer deze niet beschikbaar is, ga ik verder met een volgende opdracht.

Inwerken nieuwe leerkrachten:
Iedere nieuwe collega krijgt een tutor/maatje die hem/haar inwerkt. Zo mogelijk zal dat iemand zijn die een parallelklas heeft. De schoolleiding draagt er zorg voor dat het nieuwe teamlid (door een collega) wordt ingewerkt. Van nieuwe leerkrachten wordt verwacht dat zij de online “Basiscursus leraar NTC-Onderwijs” op NOB Campus volgen.

Ontwikkeling nieuw gemaakte afspraken:
We hebben een eigen interne schoolcloud ingericht waar alle oude en nieuwe afspraken worden opgeslagen zodat ook nieuwe collega’s gemakkelijk daarop kunnen teruggrijpen.

4. Voortgezet onderwijs

Situatie

Om te voldoen aan de vraag van ouders en leerlingen om na groep 8 de taalvaardigheden verder te ontwikkelen en eventueel studeren in Nederland mogelijk te maken, bieden we sinds het schooljaar 2018-2019 voortgezet onderwijs aan. Dit jaar nemen daaraan in totaal 13 leerlingen deel: 10 leerlingen in VO 2 en 3 in VO 3.

Het grote struikelblok was dat de meeste leerlingen al een overvol programma hebben in het reguliere dagonderwijs met veel huiswerk dat zij elke avond moeten maken, zodat het voor de meesten van hen niet mogelijk is/was om elke dinsdagnamiddag nog twee uur naar de Nederlandse school te komen. Om dit probleem uit de wereld te helpen, hebben we gekozen om het vervolgonderwijs (deels) als afstandsonderwijs aan te bieden. De jongeren krijgen via een internetplatform leerstof en huiswerk aangeboden en kunnen dat maken op het moment dat zij daar tijd voor hebben.

Om eveneens aan het mondelinge aspect van de taalontwikkeling te werken, zijn gedurende het jaar meerdere contactdagen gepland. Op deze zaterdagen is er tijd voor klassikale instructie van moeilijke leerstof en zal aan de hand van voor Nederland relevante thema's gewerkt worden aan de mondelinge communicatievaardigheden.

De ouderbijdrage voor het vervolgonderwijs is dit jaar vastgesteld op € 275,- per leerling.

Het onderwijsleerproces

1) Het onderwijsaanbod: doelen en methoden

Doel van het vervolgonderwijs is om de leerlingen in enkele jaren tijd voor te bereiden op het CNavT Certificaat 'Educatief Startbekwaam', waarmee qua taalniveau een overgang naar vele Nederlandstalige hogescholen en universiteiten mogelijk is.

De beginsituaties van de leerlingen die aangemeld zijn voor het vervolgonderwijs zijn zeer verschillend. Sommigen beëindigden net groep 8, anderen sloten groep 8 alweer een paar jaar geleden af en willen nu de draad weer opnemen.

Net zoals bij het primaire onderwijs wordt de leerstof zo gestructureerd dat elke leerling de mogelijkheid krijgt zich op eigen niveau te ontwikkelen, in eigen tempo en naar eigen kunnen. Daarnaast stimuleren we het groepsproces, zodat de leerlingen zich in een veilige omgeving creatief kunnen uiten, een eigen mening kunnen en durven geven en leren om kritisch en op een respectvolle manier naar een ander te luisteren - dat alles in de Nederlandse taal.

Het onderwijs in de Nederlandse taal is erop gericht dat de leerlingen:

- de vaardigheden die de leerlingen al hebben ontwikkeld onderhouden, verdiepen en uitbreiden;
- de deelvaardigheden luisteren, spreken, lezen en schrijven steeds op een hoger (volwassen) niveau gaan beheersen. Tekstvormen en inhouden worden moeilijker, vaardigheden als argumenteren, discussiëren en presenteren komen aan bod;
- plezier hebben en houden in het gebruiken en beschouwen van de Nederlandse taal;
- voeling met de Nederlandse cultuur behouden en beleven;
- een ontmoetingsplaats hebben waar zij met elkaar kunnen communiceren in de Nederlandse taal.

We gebruiken de Nederlandse taalmethode *Op Niveau* via het internetleerplatform Learnbeat. De lesinhoud wordt door de leerkracht aan de hand van de NOB-leerlijn vastgelegd. De leerlingen kunnen via Learnbeat de leerstof bekijken die door de

leerkracht uit de methode voor hen geselecteerd wordt. Ze kunnen in deze veilige internetomgeving de oefeningen maken, waarna de leerkracht die kan verbeteren en van terugkoppeling kan voorzien. In Learnbeat kunnen ook extra remediërings- en verrijkingsoefeningen toegevoegd worden, zodat elke leerling op maat begeleid kan worden.

2) Nederlandse cultuur

De leerlingen uit het vervolgonderwijs sluiten aan bij de festiviteiten en feestdagen die in het primair onderwijs georganiseerd worden. Zo blijft de verbondenheid met Nederland en met de primaire afdeling van de school bestaan. Tijdens de groepslessen van het vervolgonderwijs worden eveneens cultuurthema's behandeld en kan de actualiteit in Nederland besproken worden.

3) Didactisch handelen en pedagogisch klimaat

Van de leerlingen in het vervolgonderwijs wordt een grote zelfstandigheid verwacht, zowel wat het verwerken van de leerstof, alsook het maken van huiswerk betreft. We werken daarom in nauw overleg samen met de ouders. Uiteraard blijft de hulp en controle van de leerkracht via internet en tijdens de contactmomenten een essentieel deel van het vervolgonderwijs. Maandelijks worden er twee onlinebijeenkomsten gehouden om extra hulp en begeleiding aan te bieden bij het maken van de opdrachten uit de taalmethode *Op Niveau*. Op deze wijze creëren we meer structuur en bieden we meer houvast aan bij het werken aan de maandelijks te maken opdrachten. Tevens kunnen we op deze manier de kwaliteit van het gemaakte werk beter bewaken.

4) Onderwijstijd

Ook voor het vervolgonderwijs hebben wij een minimum van 120 onderwijsuren per jaar vastgelegd om het NTC-onderwijs succesvol te kunnen laten verlopen. Zoals hierboven is vermeld, worden geen wekelijkse lesuren aangeboden in het voortgezet onderwijs. De 120 lesuren worden als volgt verdeeld:

- Er zijn zeven zaterdagse lesbijeenkomsten van 10.00 tot 14.00 uur, waarvan het merendeel plaatsvindt op zaterdagen waarop regulier basisonderwijs wordt aangeboden in de Comenius-school. Dit betekent dat er fysiek 28 uur les wordt aangeboden. De VO'ers zijn verder aanwezig op de gezamenlijke zaterdagen waarop de Kinderboekenweek, Sinterklaas, Koningsdag en het schoolreisje worden gehouden (16 lesuren);
- Maandelijks zullen er twee onlinebijeenkomsten worden aangeboden per jaarlaag. Tijdens de eerste bijeenkomst wordt instructie aangeboden t.a.v. de in Learnbeat te maken opdrachten. De tweede bijeenkomst wordt als vragenuurtje ingericht en als moment waarop de leerkracht gericht kan bijsturen waar het om al gemaakt werk gaat. In totaal wordt 16 uur lestijd in een onlineomgeving aangeboden;
- De resterende 60 van de 120 onderwijsuren worden besteed aan het zelfstandig maken van opdrachten middels het internetplatform Learnbeat. De leerkracht kan op elk moment de vorderingen van de leerlingen inzien, daarop terugkoppeling geven en waar nodig extra sturing aanbieden. Voor de leerlingen betekent dit dat ze gemiddeld anderhalf tot twee uur tijd moeten inplannen voor het maken van de opdrachten.

Hiermee spelen we in op de wens van zowel ouders als onderwijsinspectie om meer instructie en onderwijstijd aan te bieden.

5) Toetsing

De uiteindelijke toets is het examen voor het Certificaat NaVT (Nederlands als Vreemde Taal) op het niveau Educatief Startbekwaam. Als tussentijdse evaluatie worden de toetsen uit *Op Niveau* gebruikt en maakt de leerkracht gebruik van voorbeeldexamens 'CNaVT' (niveau A1-A2-B1-B2) om de leerlingen vertrouwd te maken met de manier waarop deze toetsen afgenomen worden en hen hierdoor beter voor te bereiden op het

behalen van het certificaat. Het gebruik van de methodeonafhankelijke toetsen van Diataal wordt onderzocht.

6) Leerlingdossier
De persoonlijke gegevens, eventuele handelingsplannen en toetsgegevens van de leerlingen in het vervolgonderwijs worden ook verwerkt via Parnassys.

5 De zorg voor de kinderen

5.1 Preventieve zorg: adaptief onderwijs komt tegemoet aan verschillen tussen kinderen

Elk kind start het onderwijs op zijn eigen niveau en ontwikkelt zich op zijn eigen wijze. Onze leerlingen spreken en beheersen het Duits over het algemeen goed, maar spreken en horen doorgaans thuis relatief weinig Nederlands. Om het Nederlands als "thuistaal" te vergroten is interactie tussen kinderen en tussen leerkracht en leerlingen belangrijk. De woordenschat dient als basis voor het Nederlands. In de lessen brengen we zoveel mogelijk variatie in de lesstof aan, met als doel zoveel mogelijk rekening te houden met de individuele behoeften van iedere leerling.

5.2 De opvang van nieuwe leerlingen in de school

De plaatsing van een kind op school

Na aanmelding kunnen leerlingen in principe alleen aan het begin van het schooljaar worden geplaatst met een proeftijd tot aan de herfstvakantie. Bij hoge mate van uitzondering kunnen leerlingen tijdens een lopend schooljaar worden geplaatst, mits de groepssamenstelling dan wel groepsgrootte dit toelaat en het taalniveau voldoende hoog is. De eerste aanzet daartoe geschiedt meestal telefonisch of per mail aan de schooladministratie. De plaatsing van de leerling wordt bevestigd na een intakegesprek. Er wordt daarbij een intakeformulier ingevuld, waarop voor het onderwijs relevante gegevens van de nieuwe leerling en zijn of haar ouders worden vermeld. Eventueel worden er afspraken gemaakt om de nieuwe leerling zo goed mogelijk te kunnen begeleiden. Indien nodig nemen we na aanmelding een of meerdere toetsen af (AVI, dictee of woordenschattoets) om goed te kunnen inschatten in welke groep een kind het beste geplaatst kan worden.

Deze gegevens worden bewaard in het leerlingdossier waarin we ook toetsgegevens en gespreksverslagen bewaren. Bij wisselen van school krijgt u de volgende documenten mee die een vloeiende voortgang van het onderwijsleerproces vergemakkelijken:
- het onderwijskundig rapport;
- de gegevens van het leerlingvolgsysteem of andere recente toetsgegevens;
- het schoolrapport;
- bewijs van uitschrijving vorige school;
- een eventueel handelingsplan.

Indien een leerling elders NTC-onderwijs heeft gevolgd, verwachten wij dat u deze gegevens met ons deelt. De voorgaande school is verplicht u deze informatie mee te geven om de overgang naar een nieuwe school te vereenvoudigen.

5.3 Het volgen van de ontwikkeling van de leerlingen via het leerlingvolgsysteem

Via methodegebonden toetsen en observaties worden de vorderingen van de leerlingen bijgehouden. Onafhankelijk daarvan hanteren we op het gebied van technisch lezen, woordenschatontwikkeling, spelling en begrijpend lezen delen van het Boom-leerlingvolgsysteem (Boom is een Nederlands bedrijf dat onafhankelijke toetsen op de markt brengt). Ons onderwijs wordt aldus voortdurend vergeleken met en gemeten naar het niveau van het Nederlands onderwijs.

Om te zorgen voor een constante verbetering van ons onderwijs zijn er tot slot nog de groepsmappen. Hierin worden de toetsresultaten per leerling en de groepsoverzichten

bewaard. Deze resultaten kunnen met elkaar en met die van voorgaande jaren vergeleken worden.

De verslaglegging van gegevens over leerlingen door de groepsleerkracht

Wekelijks wordt de absentielijst bijgehouden. Bij frequent verzuim wordt contact opgenomen met de ouders. Rapporten, observaties, gespreksnotities en -verslagen worden zoveel mogelijk in Parnassys opgeslagen zodat ze ook in latere jaren door andere leerkrachten gemakkelijk zijn in te zien. Hetzelfde geldt voor de handelingsplannen.

Wijze van terugkoppeling naar ouders; welzijn en leervordering van het kind

De leerlingen krijgen tweemaal per jaar een rapport mee naar huis. Het eerste rapport wordt eind januari uitgereikt, vlak voor de wintervakantie. Het rapport kunt u met de leerkracht bespreken in zogenaamde tien-minuten-gesprekken. Het tweede rapport wordt uitgereikt vlak voor de zomervakantie.

Uiteraard kunt u zelf gedurende het jaar op andere tijdstippen contact opnemen met de leerkracht. Ook de leerkracht kan het initiatief nemen en u tussentijds tot een gesprek uitnodigen. Een verslag van alle gesprekken wordt in het leerlingdossier bewaard.

5.4 Zorg voor kinderen met specifieke behoeften

De procedure bij problemen (leerproblemen, sociaal-emotionele problemen, enz.)

Voor leerlingen in groep 7 en 8 die problemen hebben met de werkwoordspelling bieden we sinds schooljaar 2019/2020 leerlijn B aan. De oefeningen met betrekking tot de werkwoordspelling vervallen. Of een leerling verdergaat met deze leerlijn voor spelling wordt in overleg met de ouders besloten.

Indien bij uw kind aan de hand van observaties door de leerkracht of door uitval van lessen een achterstand in de ontwikkeling wordt gesignaleerd, stelt de groepsleerkracht een handelingsplan op. Na afloop van deze periode volgt een evaluatie, waarna besloten wordt het handelingsplan af te sluiten of voort te zetten. Afgesloten handelingsplannen worden bewaard in het leerlingdossier.

Als een probleem binnen de groep opgelost kan worden, wordt u daar doorgaans niet bij betrokken. Bij grotere problemen nemen we graag contact met u op. Als het door ons waargenomen probleem zich zowel in het Duits als in het Nederlands voordoet, kan de dagschool met uw toestemming in het handelingsplan betrokken worden.

Leerlingen met sociaal-emotionele of andere problemen (bijvoorbeeld vormen van neurodivergentie) kunnen we verwijzen naar de Stichting NOB voor meer informatie. Door het geringe aantal lesuren kunnen we deze kinderen in de regel niet zelf begeleiden. In de meeste gevallen kiezen de ouders er zelf voor om de Duitse taal de prioriteit te geven.

5.5 De begeleiding van de overgang van kinderen naar het voortgezet onderwijs in Nederland

Desgewenst kan in overleg met de betrokken ouders contact door de school worden opgenomen met de nieuwe school om onze visie op de ontwikkeling van een leerling te bieden, met de kanttekening dat we alleen zicht hebben op de taalvaardigheid van de leerling. Voor de overige vakken verwijzen we door naar de dagschool.

Soort gegevens die over leerlingen worden verzameld, de wijze van adviseren en de procedure die gevolgd wordt bij vertrekkende leerlingen (bij overgang naar het voortgezet onderwijs of bij verhuizing)

In de laatste week voor het vertrek is er een eindgesprek met de ouders door de groepsleerkracht en de directeur. De ouders ontvangen het leerlingdossier voor de nieuwe school. Het dossier omvat:
- het onderwijskundig rapport;
- het traditionele rapport;
- bewijs van uitschrijving;
- het leerlingvolgsysteem of andere recente toetsgegevens.

5.6 Naschoolse activiteiten voor kinderen

Huiswerk

We streven ernaar zo min mogelijk huiswerk mee te geven. Desondanks kan vanaf groep 3a in de volgende gevallen huiswerk worden meegegeven:

- als aanvulling op het NTC-onderwijs, dat qua aantal uren beperkt is;
- om eventuele achterstanden (bijvoorbeeld als gevolg van absentie) in te lopen;
- om leerlingen de gelegenheid te geven de lesstof zelfstandig te verwerken;
- indien er taakbewustzijn bij de leerlingen moet worden aangekweekt met het oog op de hoeveelheid huiswerk die in het voortgezet onderwijs aan de kinderen wordt opgegeven;
- als bij geplande terugkeer naar Nederland zal een extra werk thuis moeten worden gedaan om in Nederland op het gewenste niveau te kunnen instromen;
- als ouders hebben gevraagd huiswerk op te geven. Indien ouders niet willen dat er huiswerk in de middenbouw wordt opgegeven, kan dit besluit in overleg met de school worden herzien.

5.7 Buitenschoolse activiteiten voor kinderen

Aan het eind van het schooljaar vindt op een zaterdag ons schoolreisje plaats en ondernemen we een excursie of een culturele activiteit (muziek, theater, museumbezoek etc.). Daaraan nemen de kinderen van beide locaties gezamenlijk deel, evenals de leerkrachten en enkele begeleidende ouders. De afgelopen jaren zijn we naar het Holland Park, het Techniek Museum en een planetarium gegaan. Op dit moment is nog niet bekend waar we in juni volgend jaar naartoe zullen gaan.

6 De leraren

Wijze van vervanging bij ziekte of scholing

Er kunnen redenen zijn dat leerkrachten niet aanwezig zijn, zoals ziekte of het volgen van cursussen in Nederland. In de regel zal de vervanging intern worden opgelost. Hiermee wordt voorkomen dat leerlingen vanwege afwezigheid van leerkrachten geen onderwijs kunnen volgen.
Invallers dit schooljaar zijn: Annelies Pons, Boukje Mollema, Herman Verpalen, Tessa van Gorkum, Vivien Poppe, Isa Bastin en Manouk Weerts.

Scholing van leraren

De leerkrachten volgen geregeld bijscholingscursussen in Nederland om de ontwikkelingen binnen het onderwijs te volgen en hun deskundigheid te vergroten.

De stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland ondersteunt en begeleidt ons daarbij. De afgelopen ruim tien jaar zijn de volgende NOB-cursussen gevolgd:

2014 Schoolleiderschap laten groeien, Nederlandse taal en cultuur voor peuters en kleuters, Met woorden in de weer
2015 Geen cursussen gevolgd omdat de bijscholing plaatsvond tijdens onze lesdagen
2016 Bijscholingsdag voor het hele team in Berlijn. Thema: Onderwijspraktijk en ´het omgaan met verschillen´
2018 Teamtraining onder begeleiding van het NOB. Beoordeling van toetsresultaten en het gebruik van het leerlingvolgsysteem Parnassys.
2019 Door de coronapandemie is de bijscholing uitgevallen.
2021 Meerdere leerkrachten hebben een onlinecursus gevolgd over de uitgangspunten en doelstellingen van het NTC-onderwijs.
2022 Onlinecursus van NOB "De educatieve storyteller" en "Cito afgenomen, en dan?" Cursussen van het CNaTV "module voor de administrator" en "examinatorentraining" voor het voortgezet onderwijs. Verder hebben we bij het inwerken van de nieuwe kleuterjuffen vertrouwd op de kennis en ervaring van leerkrachten uit het team, met name dankzij de toewijding en expertise van Elisa de Kievit.
2023 Teamtraining onder begeleiding van het NOB, waarbij o.a. door creatieve Werkvormen werd nagedacht over de vraag "Hoe zorgen we samen met nieuwe en ervaren medewerkers voor goed onderwijs op onze school?".
2025 Drie collega's hebben tijdens de NOB-bijscholing de cursus 'Expliciete Directe Instructie 1.0: tips en technieken voor een goede les' gevolgd, één collega heeft de cursus 'Teach like a champion' gedaan. Verder hebben alle nieuwe collega's de 'Basiscursus Leerkracht NTC-Onderwijs' gevolgd.
2026 Drie collega's hebben de hierboven genoemde basiscursus gedaan, één collega heeft zich d.m.v. een NOB-workshop bekwaamd in het inzetten van KI in de lessen en één collega heeft voor haar dagschool een cursus teambuilding en groepsgevoel in de klas gedaan.

7 De ouders

Het belang van de betrokkenheid van ouders

Van ouders en leerkrachten wordt verwacht dat zij handelen in het belang van het kind. De school streeft een goede samenwerking met de ouders na. Groot belang wordt daarbij gehecht aan het delen van zoveel mogelijk relevante informatie met de ouders. Diverse gegevens liggen ter inzage, zoals het schoolplan en het door de school gehanteerde leerlingvolgsysteem. Een uitzondering vormen de persoonlijke dossiers van leerkrachten en leerlingen. Deze kunnen alleen worden ingezien door de betreffende ouders en uitsluitend na overleg met de leerkracht. Ouders worden van harte uitgenodigd contact op te nemen met de school als de wens bestaat nader geïnformeerd te worden.

Van de ouders wordt verwacht dat zij vertrouwen hebben in het onderwijzend personeel. Begrip en respect voor elkaar zijn uitgangspunten voor een goede communicatie.
Juist in het kader van het NTC-onderwijs is het bovendien noodzakelijk dat ouders en school dezelfde doelen hebben ten aanzien van het te bereiken niveau van Nederlandse taalbeheersing. De mate waarin thuis Nederland gesproken wordt is daarbij van grote invloed.

Informatievoorziening aan ouders over het onderwijs en de school

Ten minste éénmaal per jaar, meestal aan het begin van het schooljaar, vindt een klassenavond of –middag plaats. Deze avond staat in het teken van de informatievoorziening aan de ouders over alle zaken die met het onderwijs aan de groep te maken hebben, zoals onderwijsvisie, gebruik van leermiddelen en huiswerk.
Na het eerste en tweede rapport worden de ouders uitgenodigd voor een tien-minuten-gesprek, waarbij de leerkracht een toelichting geeft op het rapport.
Ouders kunnen ook een gesprek aanvragen wanneer ze vragen hebben over de resultaten of bij gedrags- of leermoeilijkheden van hun kind. In gevallen waarin de leerkracht een gesprek met de ouders noodzakelijk acht, zal deze zelf het initiatief daartoe nemen.

Inspraak

Aangezien momenteel vijf ouders zitting hebben in het schoolbestuur, heeft het organiseren van een ouderraad geen prioriteit. Door deelname van de ouders in het bestuur, door het organiseren van ouderbijeenkomsten en door deelname van de ouders aan het organiseren van activiteiten is er een continue uitwisseling tussen ouders, bestuur en schoolleiding en daarmee een informele gelegenheid tot inspraak.

Ouderactiviteiten

Wij steunen op de medewerking van de ouders bij de volgende activiteiten:

- excursie
- sinterklaasfeest
- Koningsdag
- leesouders
- kinderboekenzaterdag
- het beheer van de bibliotheek

Bij het intakegesprek vragen wij ouders naar hun interesse en beschikbaarheid om als hulpouder te ondersteunen bij activiteiten op school en in de groep.

Klachtenprocedure

Uitgangspunt van de klachtenprocedure is dat klachten, problemen, vragen e.d. in eerste instantie rechtstreeks worden aangekaart bij de persoon in kwestie. Ouders die bijvoorbeeld een klacht hebben over (het lesgeven van) een leerkracht kunnen niet bij het schoolbestuur terecht voordat zij met de betreffende leerkracht hierover hebben gesproken. Hiermee wordt voorkomen dat de positie van de onderwijsgevende (of diens gezag in de klas) wordt ondermijnd.

Bij een klacht wordt doorgaans onderstaand stappenplan gevolgd:

Stap 1 De ouders bespreken de klacht met de betrokken leerkracht.

Stap 2 Komen de ouders en de leerkracht er niet voldoende uit, dan wordt de schoolleiding ingeschakeld. Deze kan overigens ook al in de eerste stap bij de kwestie worden betrokken, maar alleen op verzoek van één van beide partijen. Ook hier bestaat namelijk het gevaar dat het gezag van de leerkracht ondermijnd wordt.

Stap 3 Indien ook na het overleg met de schoolleiding de kwestie niet bevredigend kan worden opgelost, wordt de zaak voorgelegd aan het schoolbestuur. Dit zal in voortdurend overleg met de schoolleiding de kwestie bezien en streven naar een voor alle betrokken partijen bevredigende oplossing.
Ook kan worden besloten om de aan de school verbonden vertrouwenspersoon in te schakelen. Deze zal in voortdurend overleg met alle betrokkenen nagaan of door bemiddeling de klacht bevredigend kan worden opgelost. Onze vertrouwenspersoon is Geert Bodewitz. Hij was een aantal jaren actief bestuurslid van de stichting NTC in Berlijn. Zijn contactgegevens vindt u achter in deze schoolgids.
Mocht de aard van de klachtenafhandeling in onderling overleg niet mogelijk zijn of als deze afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kan een beroep worden gedaan op de '*Klachtenregeling Nederlands Onderwijs in het Buitenland*'.
Voor klachten die betrekking hebben op seksuele intimidatie kunt u ook terecht bij de speciaal hiervoor aangestelde vertrouwensinspecteurs. De contactgegevens vindt u achterin deze gids.

8 Schoolgeld/ouderbijdragen

De ouderbijdragen proberen wij stabiel te houden en worden jaarlijks in juli op de website gepubliceerd. Voor het schooljaar 2026-2027 zijn de bedragen voor basisonderwijs in Wilmersdorf 500 euro (voor het tweede en derde kind steeds 50 euro minder), voor Prenzlauer Berg 600 euro (voor het tweede en derde kind steeds 100 euro minder). Voor het voortgezet onderwijs is de bijdrage 275 euro (incl. examengeld). De hogere bijdrage in Prenzlauer Berg is (net als in voorgaande jaren) noodzakelijk om de locatiekosten te dekken die daar veel hoger zijn dan in Wilmersdorf. De ouderbijdrage voor leerlingen wier ouders de bijdrage door de werkgever vergoed krijgen is 50% hoger dan de reguliere bijdrage.

Het eenmalige inschrijfgeld per nieuwe leerling bedraagt 50 euro.

De ouderbijdrage voor het hele schooljaar wordt in september in rekening gebracht en dient binnen twee weken na ontvangst betaald te worden.

Afmelden

Indien een kind aan het einde van het schooljaar niet schriftelijk is afgemeld, is het automatisch voor het erop volgende schooljaar aangemeld.
Een kind geldt als afgemeld als de ouders de afmelding schriftelijk of per email naar het bestuur sturen. Als een kind te laat wordt afgemeld brengen wij administratiekosten in rekening. Jaarlijks zal het bestuur een uiterste datum publiceren waarop een eventuele afmelding voor het erop volgende schooljaar binnen moet zijn.

Reeds betaald schoolgeld kan niet gerestitueerd worden als leerlingen de school voor het einde van het schooljaar verlaten. Uitzondering: wanneer kinderen nog vóór de Kerstvakantie stoppen, kan een derde van de ouderbijdrage terugbetaald worden.

Schoolverzekering voor leerlingen

Er bestaat een centrale verzekering via de Stichting NOB en een door het schoolbestuur afgesloten ongevallenverzekering. Dit is een collectieve WA-verzekering, die de leerlingen tegen aan derden tijdens schooluren toegebrachte schade verzekert.

9 De ontwikkeling van het onderwijs

9.1 Activiteiten ter verbetering van het onderwijs

Evenals in voorgaande jaren hebben we zowel in Wilmersdorf als Prenzlauer Berg gecombineerde kleutergroepen met leerlingen van groep 1 en 2.

We proberen te voorkomen dat groepen 3a en 3b gecombineerd worden met andere groepen omdat wij het belangrijk vinden om het aanvankelijke leesonderwijs in een afzonderlijke groep aan te bieden.

In Wilmersdorf wordt wekelijks twee uur lesgegeven op de dinsdagen plus tien zaterdagen met lesblokken van vier uur. In het geval dat er door onverwachte omstandigheden op de zaterdagen minder dan vier uur lesgegeven kan worden, zal ter compensatie een huiswerkalternatief worden geboden.
Op de locatie Prenzlauer Berg wordt wekelijks drie uur per week op donderdag lesgegeven.
Op drie leszaterdagen zijn er gemeenschappelijke activiteiten op de locatie in Wilmersdorf gepland: Kinderboekenweek, Sinterklaas en Koningsdag. Een vierde gemeenschappelijke zaterdag betreft het schoolreisje aan het eind van het schooljaar.

Sinds enkele jaren werken we met versie 4 van de taalmethode Taal Actief. Drie jaar geleden hebben we de leesmethode Lijn 3 aangeschaft met talloze attractieve nieuwe hulpmiddelen (zie ook § 3.2 basisvaardigheden). Bovendien gebruiken we bij beide methodes de bijbehorende software.
Bij de Boom/LVS-toetsen gebruiken we de nieuwste versie.
Met het aanbieden van 'leerlijn B' voor groep 7 en 8 is meer differentiatie mogelijk (zie § 5.4).

9.1.1 Onderwijs op maat

Ook dit schooljaar krijgen de volgende punten bijzondere aandacht:
- consolidering van de onderwijskwaliteit, leerlingdossiers, onderwijsresultaten;
- bevorderen van een actieve leerhouding van leerlingen;
- het bevorderen van het zelfstandig werken;
- het bevorderen van het leesplezier, extra aandacht voor lezen;
- taalontwikkeling en ontwikkeling van het fonemische bewustzijn van kleuters.

9.1.2 Leergang woordenschatonderwijs

Om de woordenschat in groep 1 en 2 uit te breiden, maken we gebruik van bij de thema's behorend beeldmateriaal. (zie ook § 3.2 op pagina 7). Hierdoor worden de woorden in een context geplaatst en wordt de woordenschat op een meer zinvolle manier uitgebreid. Met behulp van taalontwikkelings-programma's worden leerlingen individueel gestimuleerd om dit doel te verwezenlijken.
In groep 1 tot en met 3 worden Nederlandse kinderliedjes aangeleerd om het woordenschat-onderwijs te ondersteunen.
In groep 3a en 3b ligt de nadruk vooral op het leren lezen van woorden. Als een leerling kan lezen, gaat het verwerven van nieuwe woorden veel sneller.
Vanaf groep 4 wordt gewerkt met de woordenschatlijn van de taalmethode Taal Actief.

9.2 Zorg voor de relatie school en omgeving

Er bestaan contacten met:
- andere scholen en instellingen
- contacten met Stichting NOB
- contacten met andere NTC-leslocaties
- Nederlandse bedrijven in Berlijn
- Nederlandse ambassade en de Vlaamse Vertegenwoordiging

10 De resultaten van het onderwijs

Resultaten bij taal en spelling zijn door het afnemen van toetsen goed en direct vast te stellen. Niet alle resultaten in het onderwijs zijn direct meetbaar of kunnen in cijfers worden weergegeven. Het beoordelen van de voortgang ten aanzien van een vormingsgebied als cultuur laat zich niet zo eenvoudig en eensluidend vastleggen. De waarnemingen van de leerkrachten spelen een belangrijke rol in het bewaken van de voortgang op dergelijke vormingsgebieden.

Toetsresultaten worden vergeleken met zowel de resultaten uit voorgaande jaren als met resultaten van leerlingen uit dezelfde leeftijdscategorie in Nederland. Verder legt de school vast hoeveel leerlingen gedurende een schooljaar extra zorg hebben ontvangen.

In de loop van schooljaar 2024/2025 zijn de nieuwe toetsen van Boom/LVS ingevoerd. De vorige toetsaanbieder, het Cito, biedt namelijk niet langer papieren toetsen aan. Digitale toetsing is voor onze school geen optie, waardoor we genoodzaakt waren over te stappen naar nieuw toetsmateriaal.

Ons speerpunt ligt op uitbreiding van de woordenschat. Daarnaast blijft een belangrijk doel het algemeen hoge niveau van het technisch en begrijpend lezen te handhaven en verder te ontwikkelen.

10.1 Cijfers over uitstroom en aansluiting

De schoolverlaters die teruggekeerd zijn naar Nederland of België vonden probleemloos aansluiting bij het reguliere dagonderwijs.

10.2 Cijfers over specifieke zorg voor leerlingen

In het schooljaar 2025/2026 is geen specifieke leerlingenzorg nodig geweest. Gedurende het schooljaar kunnen oudergesprekken plaatsvinden als blijkt dat de toetsresultaten onder het te verwachten niveau liggen.

10.3 Cijfers over vorderingen in de belangrijkste vaardigheden Nederlandse taal in het afgelopen schooljaar

In het schooljaar 2026/2027 zullen vanaf groep 3 de volgende toetsen worden afgenomen:

AVI (de toets technisch lezen, af te nemen in november en mei), Spelling en Begrijpend Lezen (in januari en juni, waarbij de laatste toets vanaf groep 4 wordt afgenomen). In de toets Begrijpend Lezen is een woordenschatcomponent opgenomen, waardoor er geen aparte Woordenschattoets meer wordt afgenomen.

Een eerste algemene conclusie is dat onze leerlingen er door de bank genomen niet op achteruit zijn gegaan en dat is gezien de bijzondere situatie als winst te beschouwen.

<u>AVI-scores</u>

Groep 3: in groep 3 zijn vorig jaar 21 leerlingen getoetst. Een derde deel bevindt zich nog op startniveau. Eenzelfde aantal beheerst leesniveau M3, zes lezen al op niveau E3 respectievelijk M4, een enkele leerling zelfs al op niveau M5.

Groep 4: van de negen getoetste leerlingen zitten acht leerlingen al boven het gewenste niveau (E4) of hoger: drie leerlingen beheersen niveau M5, een

E6, twee lezen op niveau M7 en een is zelfs al AVI-uit. Een enkele leerling heeft met niveau E4 een lichte leesachterstand zien.

Groep 5: zes van de elf leerlingen zitten ruim boven het gewenste niveau (met een enkele uitschieter naar M7). De overige leerlingen hebben een wat grotere leesachterstand, wat overigens ook geldt voor hun leesvaardigheid in het Duits.

Groep 6: op één uitzondering na (een leerling die M6 als leesniveau) zitten alle leerlingen op of zelfs ruim boven het gewenste niveau (de helft van de acht getoetste leerlingen is zelfs al AVI-uit).

Groep 7: hier zijn op zeven leerlingen twee leerlingen die een lichte leesachterstand hebben met respectievelijk M6 en E6 als niveau. Drie leerlingen zijn al AVI-uit.

Groep 8: hier zijn alle leerlingen AVI-uit.

Conclusie: De ontwikkeling van het technische lezen blijft nagenoeg hetzelfde. Aanvankelijk kan een achterstand vastgesteld worden die te verklaren is door het geringe aantal uren leesonderwijs. Vervolgens ontstaat een ontwikkeling waarbij de overgrote meerderheid wat de technische leesvaardigheid betreft het minimaal verwachte niveau of hoger behaalt. Verder valt op dat de leesvaardigheid in de loop van het jaar een stijgende lijn vertoont en veruit de meeste leerlingen minstens één niveau hoger lezen na het afnemen van de eerste leestoets in november. Het toetsen met de nieuwe methode heeft geen wezenlijke verandering in dit beeld gebracht.

Begrijpend lezen

Deze toets is in januari en in juni 2026 vanaf groep 4 afgenomen. De nieuwe toetsenreeks van Boom/LVS biedt namelijk anders dan bij het Cito de mogelijkheid twee keer per jaar te toetsen. Grote afwijkingen zijn daarbij niet te zien, wat betekent dat het al hoge niveau dat het gros van de leerlingen heeft ook in juli te zien was. De juli-scores zijn daarom hier vermeld.
In groep 4 zien we dat acht leerlingen op A-niveau scoren en één op B-niveau. In groep 5 zien we een wat gemêleerder beeld : 5x A, 2x B, 1x C, 2x D en 1x E. Vanaf groep 6 worden de groepen steeds kleiner, waardoor de individuele verschillen duidelijker opvallen maar nauwelijks afwijken t.o.v. de fraaie resultaten van het schooljaar ervoor. Hier zijn de scores 18x A, 4x B en 2x C.

Conclusie: ook afgelopen jaar scoort het merendeel van de leerlingen vanaf groep 4 op A of B-niveau, waarmee de score op dit onderdeel hoger ligt dan bij spelling.

Woordenschattoets

Deze toets wordt met ingang van vorig schooljaar niet meer separaat afgenomen. Van de oude Citotoets Woordenschat bestaat geen papieren versie meer. In de toets Begrijpend Lezen van Boom/LVS is een woordenschatcomponent opgenomen.
Om de woordenschat uit te breiden wordt het thuis regelmatig een Nederlandstalig boek lezen (of bij de lagere klassen door voorlezen) gestimuleerd, bv. door leerlingen via de Kinderboekenweek op het plezier van lezen te wijzen en door voorlezen in de klas tijdens pauzes.

Spellingtoets

De spellingtoets wordt twee keer per jaar afgenomen, in januari en in juni. Hier zijn de eindscores vermeld. Vanaf groep 4 zien we dat ruim een kwart procent van de 41 getoetste leerlingen een A- of B-score haalt, wat tien procent hoger is dan vorig jaar. De helft (49 procent) scoort op C- of D-niveau (gelijk aan vorig jaar), en een kwart op E-

niveau. Dat was een jaar eerder nog ongeveer een derde. Over de gehele lijn dus een betere score dan het jaar ervoor. Wat hierbij opvalt is dat het overgrote merendeel van de leerlingen gedurende het jaar een hogere vaardigheidsscore laat zien dan bij de eerste afname in januari. Ook nu valt weer op dat relatief gezien de meeste fouten worden gemaakt in de lagere groepen. In groep 5 tot en met 8 scoren de meeste leerlingen, met een enkele uitschieter naar beneden en boven, op B-, C- of D-niveau.

Conclusie:
In de Spellingtoets zijn de verschillen tussen de leerlingen het grootst. Dit is voor een groot deel te wijten aan het dagonderwijs, waardoor de leerlingen beginnen om de Duitse spellingregels toe te passen. Dat verklaart mede waarom de scores in de lagere groepen over het algemeen wat lager zijn dan in de hogere groepen.

Toetsschema

Groep		**TL Woorden/ Tekst A**	**BL A**	**Spelling A**	**TL Woorden/ Tekst B**	**BL B**	**Spelling B**
		nov	dec	dec	mei	mei	juni
1	observatie-lijst						
2	observatie-lijst						
3a					Woorden A / De mug		
3b		Woorden B / De kat		x	Woorden C / De mug		B Blok 1&2
4		De kat	1A	A Blok 1&2	De mug	1B	B Blok 2&3
5		De kat	2A	A Blok 2&3	De mug	2B	B Blok 3&4
6		De kat	3A	A Blok 3&4	De mug	3B	B Blok 4&5 WW 1&2
7		De kat	4A	A Blok 4&5 WW 1&2	De mug	4B	B Blok 5&6 WW 2&3
8		De kat	5A	A Blok 5&6 WW 2&3		5B	x

10.3.1 De context: uitleg van de resultaten

De school hanteert als principe dat we de leerlingen niet al te veel met toetsen willen belasten. Dit principe sluit aan bij het advies van het NOB om slechts de belangrijkste toetsen af te nemen. We volgen het NOB-advies wanneer welke toetsen het beste afgenomen kunnen worden.

10.4 Uitkomsten van kwaliteitsverbetering van de school

Tijdens jaarlijkse evaluatiebijeenkomsten wordt bekeken wat er komend jaar binnen ons onderwijs kan worden verbeterd. Voorgenomen verbeteringen worden vastgelegd in verbeterplannen.

Ook dit schooljaar staan weer de volgende punten centraal:

- Leesbevordering;
- bibliotheek, coördinatie en synchronisatie van beide locaties;
- registratie en administratie leerlingen en toetsgegevens stroomlijnen;
- stimuleren om thuis meer aandacht aan de Nederlandse taal te besteden, bijvoorbeeld middels aanbiedingen in het internet met betrekking tot woordenschat, spelling;
- communicatie tussen ouders, team en bestuur.

11 Schooltijden en vakantierooster

Schooltijden

In Wilmersdorf vinden de lessen plaats op dinsdagmiddag van 16.00 tot 18.00 uur. In Prenzlauer Berg wordt op donderdagmiddag lesgegeven van 15.00 tot 18.00 uur. Op de zaterdagen is er een lesblok van 4 uur van 10.00 tot 14.00 uur. De lessen op zaterdag – altijd op locatie Wilmersdorf - zijn voor dit schooljaar als volgt gepland:

1.	12 september	
2.	10 oktober	
3.	7 november	samen met Prenzlauer Berg: Kinderboekenweek
4.	28 november	samen met Prenzlauer Berg: Sinterklaas
5.	13 december	
6.	23 januari	
7.	20 februari	
8.	13 maart	
9.	24 april	samen met Prenzlauer Berg: Koningsdag
10.	22 mei	
11.	19 juni	samen met Prenzlauer Berg: schoolreisje

Regels voor aanvang en einde schooltijd

Alle leerlingen dienen op tijd aanwezig te zijn, tien minuten voor lesbegin gaan de lokalen open. De ouders worden vriendelijk verzocht afwezigheid bijtijds door te geven. Zo wordt voorkomen dat er onnodig op de kinderen wordt gewacht.

Maatregelen preventie schoolverzuim

Wij gaan ervan uit dat kinderen op onze school, net als in Nederland, leerplichtig zijn. Er wordt een absentieregistratie bijgehouden.

Vakantierooster

Het schooljaar loopt van augustus tot juli. In principe worden de Berlijnse schoolvakanties aangehouden.

3 oktober 2026	Dag van de Duitse Hereniging
19 oktober tot 31 oktober 2026	Herfstvakantie
23 december 2026 tot 3 januari 2027	Kerstvakantie
1 februari tot 7 februari 2027	Wintervakantie
22 maart tot 4 april 2027	Paasvakantie
6 mei 2027 (locatie Prenzlauer Berg)	Hemelvaartsdag
18 mei 2027 (locatie Wilmersdorf)	Pinkstervakantie

De laatste schooldag in Prenzlauer Berg is 24 juni 2027 en in Wilmersdorf 29 juni 2027. De eerste lesdag na de zomervakantie is voorlopig gepland op dinsdag 25 augustus 2027 in Wilmersdorf en op donderdag 27 augustus 2027 in Prenzlauer Berg.

12 Contactgegevens

12.1 Van de school

Teamleden

Docenten Wilmersdorf:	Docenten Prenzlauer Berg
Ilse Meyer-Koks	Tanya von Barnau-Sythoff
Marjolein van der Meer	Irina Verwer
Hanneke Groen	Rachel de Joode
Kathleen Dols	Lonneke Bom
Roos Walsleben	Jannemiek de Ruiter
Stefani van Velden	Stefani van Velden
Marcel van Hamersveld	Rikki Wathion
	Marcel van Hamersveld

Invalkrachten: Boukje Mollema, Herman Verpalen, Annelies Pons, Tessa van Gorkum, Isa Bastin, Vivien Poppe en Manouk Weerts.

Schoolbestuur

Voorzitter: Hendrik Schreuder
Secretaris: Marieke Tjalsma
Penningmeester: Roel Wamelink
Nathalie van Herwaarden
Susan Alma

Correspondentieadres
De Nederlandse School Berlijn
Beilsteiner Str. 119H
12681 Berlin

Schooladministratie: Marieke Tjalsma
Emailadres: info@nederlandseschool.de
Website: www.nederlandseschool.de

Vertrouwenspersoon: Geert Bodewitz (telefoon: 030 - 204 53 31)

12.2 Van externe personen

Onderwijsinspectie team buitenland	Inspectie van het Onderwijs, Team Buitenland St. Jacobsstraat 200, 3511 BT Utrecht 0031 77 46 56 767 buitenland@onderwijsinspectie.nl
Vertrouwensinspecteurs	0031 30 67 06 060
Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland (NOB)	Laan van Vredenoord 11 2289 DA Rijswijk 0031 70 386 66 46 info@stichtingnob.nl

Bijlage 1

Hieronder volgt de tekst van artikel 13 van de Wet op het Primair Onderwijs over de schoolgids.

Artikel 13 Schoolgids

1. De schoolgids bevat voor ouders, verzorgers en leerlingen informatie over de werkwijze van de school en bevat in elk geval informatie over:
   a. de doelen van het onderwijs en de resultaten die met het onderwijsleerproces worden bereikt, met dien verstande dat bij algemene maatregel van bestuur voorschriften kunnen worden gegeven met betrekking tot de wijze waarop
   - 1) de resultaten kunnen worden beschreven die met het onderwijsleerproces worden bereikt, en
   - 2) de context wordt vermeld waarin de onder 1) bedoelde resultaten dienen te worden geplaatst;

   b. de wijze waarop de zorg aan het jonge kind wordt vormgegeven;
   c. de wijze waarop aan de zorg voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften wordt vormgegeven;
   d. de wijze waarop de verplichte onderwijstijd wordt benut;
   e. de geldelijke bijdrage, bedoeld in artikel 40, eerste lid, waarbij een ontwerp van een overeenkomst voor een dergelijke bijdrage, die voldoet aan de eisen die in artikel 40, eerste lid zijn geformuleerd, in de schoolgids wordt opgenomen;
   f. de rechten en plichten van de ouders, de verzorgers, de leerlingen en het bevoegd gezag, waaronder informatie over de klachtenregeling, bedoeld in artikel 14, en de gronden voor vrijstelling van het onderwijs, bedoeld in artikel 41, tweede lid, en
   g. de wijze waarop het bevoegd gezag omgaat met de in artikel 12, eerste lid, omschreven bijdragen.

2. Het bevoegd gezag reikt de schoolgids uit aan de ouders dan wel de verzorgers bij de inschrijving en jaarlijks na de vaststelling van de schoolgids en is te allen tijde voor eenieder op de website van de school terug te vinden c.q. te downloaden. In de praktijk betekent dit voor onze school dat we naar de schoolgids op onze website verwijzen.

Bijlage 2

Pestprotocol Nederlandse School Berlijn

1. *Doel van het pestprotocol*

Onze school wil een veilige, positieve en respectvolle leeromgeving bieden waarin iedere leerling zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelt. Pesten past niet binnen onze schoolcultuur. Met dit pestprotocol maken wij duidelijk hoe wij pesten voorkomen, signaleren en aanpakken.

2. *Uitgangspunten*

Op onze school:

- gaan we respectvol met elkaar om;
- mag iedereen zichzelf zijn;
- lossen we conflicten op door met elkaar te praten;
- nemen we signalen van pesten serieus;
- werken school, ouders en leerlingen samen aan een veilige school.

3. *Wat verstaan wij onder pesten?*

Pesten is het herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van een ander, waarbij sprake is van een ongelijke machtsverhouding. Degene die wordt gepest kan zich moeilijk verdedigen. Pesten kan bestaan uit:
- uitschelden of uitlachen;
- buitensluiten;
- roddelen;
- duwen, slaan of schoppen;
- spullen afpakken of vernielen;
- digitaal pesten via sociale media, chat of online games. Een eenmalige ruzie of een conflict is niet hetzelfde als pesten, maar ook daarbij begeleiden wij leerlingen in het vinden van een passende oplossing.

4. *Preventieve aanpak*

Om pesten zoveel mogelijk te voorkomen:
- besteden leerkrachten aandacht aan sociaal-emotionele ontwikkeling;
- worden groepsregels samen met de leerlingen besproken;
- ondersteunen we leerlingen met samenwerken, communiceren en conflicten oplossen;
- is er aandacht voor respect, verschillen en inclusie;
- houden leerkrachten toezicht tijdens pauzes;
- worden leerlingen gestimuleerd om zorgen of pestgedrag te melden

5. *Rollen en verantwoordelijkheden*

Leerlingen
- gaan respectvol met elkaar om;
- melden pestgedrag;
- helpen mee aan een veilige sfeer.

Leerkrachten
- creëren een veilig groepsklimaat;
- signaleren pestgedrag;
- grijpen direct in;
- voeren gesprekken met betrokken leerlingen;
- houden ouders op de hoogte;

● leggen afspraken vast.
Schoolleiding
● draagt verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het protocol;
● ondersteunt medewerkers;
● ziet toe op de sociale veiligheid binnen de school.

Ouders/verzorgers
● ondersteunen hun kind;
● nemen signalen serieus;
● werken samen met de school aan oplossingen;
● spreken respectvol over andere leerlingen, ouders en medewerkers.

6. *Stappenplan bij pesten*

Stap 1 – Signaleren

De leerkracht ontvangt een melding of signaleert pestgedrag.

Stap 2 – Onderzoeken

Er worden gesprekken gevoerd met:
● de leerling die wordt gepest;
● de leerling(en) die pesten;
● eventuele getuigen.
De situatie wordt zorgvuldig in kaart gebracht.

Stap 3 – Afspraken maken.

Er worden duidelijke afspraken gemaakt over gewenst gedrag. Deze worden schriftelijk vastgelegd in ParnasSys.

Stap 4 – Ouders informeren

Wanneer sprake is van structureel pestgedrag worden ouders van beide partijen geïnformeerd.

Stap 5 – Begeleiding

Afhankelijk van de situatie krijgt zowel de gepeste leerling als de leerling die pest begeleiding. Het doel is herstel van de sociale veiligheid en gedragsverandering.

Stap 6 – Evaluatie

Binnen een aantal weken vindt een evaluatie plaats. Indien nodig worden aanvullende maatregelen genomen.

7. Mogelijke maatregelen

Afhankelijk van de ernst van het pestgedrag kan de school:

● aanvullende gedragsafspraken opstellen;
● extra toezicht inzetten;
● een leerling tijdelijk uit een situatie of activiteit halen;
● een waarschuwingsgesprek voeren;
● herstelgesprekken organiseren;
● externe ondersteuning inschakelen;
● maatregelen treffen volgens het schoolreglement.

9. *Evaluatie*

Dit pestprotocol wordt jaarlijks geëvalueerd door de schoolleiding, het schoolteam en het bestuur. Waar nodig wordt het protocol aangepast aan nieuwe inzichten of wet- en regelgeving.

10. *Slotverklaring*

Een veilige school maken we samen. Leerlingen, ouders en medewerkers dragen gezamenlijk verantwoordelijkheid voor een omgeving waarin iedereen zich welkom, gerespecteerd en veilig voelt.